يُونُس

ئیسپانیه
ئوتتۆرا دیڭز
ئیسرائیلیه
جافا
یېروْسالیم
یەهۇدیه
فرات دەریاسی
دەجلە دەریاسی
نینەۋی
0
300
500 کىلومېتىر

يۇنۇس

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

يۇنۇس مىلادىيىدىن بۇرۇنقى سەككىزىنچى ئەسىردە ياشىغان خۇدانىڭ بىر پەيغەمبىرىدۇر. ئۇ چاغلاردا ئىسرائىلىيە ئىككى پادىشاھلىققا بۆلۈنۈپ، شىمالدىكىسى يەنىلا ئىسرائىلىيە، جەنۇبتىكىسى بولسا يەھۇدىيە دەپ ئاتالدى.

خۇدا دائىم ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيەنىڭ پادىشاھلىرى ۋە خەلقلىرىگە ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلارنى خۇدانىڭ يولىدا مېڭىشقا يېتەكلىگەن، شۇنداقلا گۇناھ ئۆتكۈزمەسلىك ۋە ساختا ئىلاھلارغا چوقۇنماسلىق ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇپ تۇرغان. خۇدا ھەممە خەلقلەرنى سۆيىدۇ، شۇڭا ئۇ بەزىدە باشقا ئەللەرگىمۇ ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتكەن.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «يۇنۇس» دېگەن قىسمىدا

يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ خــۇدا تەرىپىدىن يات بىر ئەلگە ئەۋەتىلگەنلىكى ھەققىدە بايــان قىلىنغان. خۇدا ئۇنىڭغا خۇدانىڭ خەلقىنىــڭ دۈشــمىنى دەپ قارالغان نىنەۋى دېگەن شەھەرگە بېرىشنى بۇيرۇغان.

«يۇنۇس» تــا تەســۋىرلەنگەن ئاساســلىق مەزمۇن خۇدانىڭ يۇنۇس پەيغەمبەرگە تاپشــۇرغان ســۆزلىرى ئەمــەس، بەلكى خۇدا يۇنــۇس پەيغەمبەرنــى نىنەۋى شەھىرىگە ئەۋەتكەندىن باشلاپ، يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ بېشىدىن ئۆتكۈزگەن كەچۈرمىشلىرىدۇر.

گەرچە پەيغەمبەرلەر ئالىي خىسلەتلىك كىشلەردىن بولســىمۇ، ئۇلار يەنىلا ئاجىز ئىنســانلاردۇر. مەسىلەن يۇنۇس پەيغەمبەر نىنەۋى شەھىرىگە بېرىشنى خالىمىغان ھەم خۇدانىڭ ئۇ شــەھەردىكىلەرنى جازالىشــنى ئارزۇ قىلغان. شــۇڭا ئۇ خۇداغا بويســۇنمىغان ھالدا، نىنەۋى شــەھىرىگە بارماي، ئەكسىچە قارشــى يۆنىلىشكە يولغا چىققان. «يۇنــۇس» تا خۇدانىڭ ئۆزىگە بويســۇنمىغان پەيغەمبەرگە قانداق مۇئامىلە قىلغانلىقى تەسۋىرلىنىدۇ.

گەرچــە نىنەۋىلىكلەر خۇدانىڭ خەلقى بولمىســىمۇ،

خۇدا يەنىلا ئۇلارنى سۆيگەن. خۇدا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ قەلبىنى نىنەۋىلىكلەرنى خۇددى خۇدا ئۆزى ئۇ خەلقنى سۆيگەندەك سۆيىدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىشنى خالىغان.

تېزىس:

1. يۇنۇسنىڭ خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلىشى ۋە خۇدانىڭ ئەمرىگە بويسۇنماسلىقى (1-باب)
2. يۇنۇسنىڭ دۇئا قىلىشى ۋە نىجاتلىققا ئېرىششى (2-باب)
3. يۇنۇسنىڭ نىنەۋىلىكلەرنى ئاگاھلاندۇرۇش بىلەن خۇداغا بويسۇنۇشى (3-باب)
4. يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ نىنەۋىلىكلەرگە كۆرسەتكەن مېھىر-شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى (4-باب)

يۇنۇس

يۇنۇسنڭ پەرۋەردىگارنڭ ھۇزۇردىن قېچشى

1 [1]بر كۆنى ئامتاينڭ ئوغلى يۇنۇسقا پەرۋەردگاردىن
ۋەھيي كەلدى. [2]پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:
ــ سەن نىنەۋى دېگەن بۆيۆك شەھەرگە دەرھال
بېرىپ، ئۇ شەھەردىكلەرگە ئۇلارنڭ ئۆستىدىن
چىقارغان ھۆكۆمۆمنى جاكارلا، چۆنكى ئۇلارنڭ قلغان
رەزىللىكلىرى ماڭا يېتىپ كەلدى!
[3]لېكن يۇنۇس ئۆزىنى پەرۋەردىگارنڭ ھۇزۇردىن
قاچۇرۇش ئۆچۆن شۇئان قارشى يۆنلشكە ماڭدى.
ئۇ جافا شەھرگە بېرىپ، ئىسپانىيەگە بارىدىغان بر

كېمىنى تاپتى ۋە كېمىنىڭ يول ھەققىنى تۆلەپ، كېمىگە
چىقىپ، كېمىچىلەر بىلەن بىللە ئىسپانىيەگە بارماقچى
بولدى. ئۇ: «ئۇ يەرگە قېچىپ بارسام، پەرۋەردىگارنىڭ
ھۇزۇرىدىن يىراق بولىمەن» دەپ ئويلىدى.
4بىراق پەرۋەردىگار دېڭىزغا كۈچلۈك بوران ئەۋەتكەن-
ىدى، دېڭىزدا دەھشەتلىك بوران-چاپقۇن چىقىپ، كېمىنى
پارچىلىۋەتكىلى تاس قالدى. 5شۇنىڭ بىلەن كېمىچىلەر
قاتتىق ۋەھىمىگە چۈشۈپ، ھەرقايسى ئۆز ئىلاھلىرىغا
يالۋۇردى. كېمە يېنىكلىسۇن دەپ، ئۇلار كېمىدىكى
ماللارنى دېڭىزغا تاشلاشتى. يۇنۇس ئۇ ۋاقىتتا كېمىنىڭ
ئاستىنقى بۆلۈمىدە يېتىپ، قاتتىق ئۇيقۇغا كەتكەنىدى.
6كېمە باشلىقى يۇنۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا:
— سەن نېمىشقا ئۇخلاپ ياتىسەن؟ تۇر، ئىلاھىڭغا
يالۋۇر! بەلكىم ئۇنىڭ بىزگە نەزىرى چۈشەر، شۇنداق
بولسا ھالاك بولمايمىز، — دېدى.
7كېمىچىلەر:
— بىزنىڭ مۇشۇ بالايىئاپەتكە دۇچار بولۇشىمىزغا كىم
سەۋەبلىك ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ باقايلى، — دېيىشىپ چەك

تارتىشقانىدى، چەك يۇنۇسقا چىقتى. [8]ئۇلار ئۇنىڭدىن:
ــ ئېيتقىنا، بۇ بالايىئاپەتنى كىم كەلتۈرۈپ چىقاردى؟
سەن نېمە قىلىدىغان ئادەمسەن، قەيەردىن كەلدىڭ،
قايسى ئەل-مىللەتتىنسەن؟ ــ دەپ سوراشتى. [9]يۇنۇس
ئۇلارغا:
ــ مەن ئىبرانىيمەن، دېڭىز ۋە قۇرۇق تۇپراقلارنى
ياراتقان ئەرشتىكى پەرۋەردىگارغا ئېتىقاد قىلىمەن، ــ
دەپ جاۋاب بەردى
[10]يۇنۇس يەنە ئۇلارغا ئۆزىنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ
ھۇزۇرىدىن قېچىپ يۈرگەنلىكىنى ئېيتىپ بەرگەنىدى،
كېمىچىلەر ئۇنى ئاڭلاپ ئىنتايىن قورقۇشۇپ كەتتى ۋە:
ــ بۇنداق قېچىپ يۈرگىنىڭ نېمىسى! ــ دېدى.
[11]بوران-چاپقۇنلار ئەۋجىگە چىققانلىقتىن، ئۇلار
ئۇنىڭدىن:
ــ بىز ساڭا نېمە قىلساق دېڭىز دولقۇنى بىز ئۈچۈن
پەسىيدۇ؟ ــ دەپ سوراشتى. [12]يۇنۇس ئۇلارغا:
ــ مەن شۇنى بىلىمەنكى، مېنىڭ سەۋەبىمدىن سىلەر
مۇشۇ دەھشەتلىك بوران-چاپقۇنغا ئۇچرىدىڭلار. مېنى

كۆتۈرۈپ دېڭىزغا تاشــلاڭلار، دېڭىز دولقۇنى ســلەر
ئۈچۈن پەسسىيدۇ، ــ دەپ جاۋاب بەردى.
[13]كېمىچىلــەر ئەكســچە پالاقنى جېنىنــڭ بارىچە
ئۇرۇپ، كېمىنى قىرغاققا ئېلىپ بارماقچى بولدى-يۇ، ئالغا
ئىلگىرىلىيەلمىدى، چۈنكى بوران-چاپقۇنلار بارغانســېرى
ئەۋجىگە چىققاندى. [14]شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پەرۋەردىگارغا:
ــ ئــى پەرۋەردىــگار، ســەندىن ئۆتۈنىمىزكــى، بۇ
ئادەمنىڭ جېنىغا زامــن بولغانلىقىمىزدىن بىزنى ھالاك
قىلمىغايسەن. بىگۇناھ ئادەمنىڭ قېنىنى تۆكۈش گۇناھىنى
بىزنىڭ ئۈستىمىزگە يۈكلىمىگەيسەن. ئى پەرۋەردىگار،
بۇلارنىڭ ھەممســـنى ئۆز ئىرادەڭ بويىچە قىلغانسەن،
ــ دەپ يالۋۇردى.
[15]ئاندىن كېيىن ئۇلار يۇنۇسنى كۆتۈرۈپ دولقۇنلاپ
تۇرغان دېڭىزغا تاشــلىغاندى، بوران شۇئان بېسىلدى.
[16]كېمىچىلــەر بۇ ۋەقەنى كۆرگەچكــە پەرۋەردىگاردىن
قاتتــق قورقۇشــۇپ، ئۇنىڭغــا قۇربانلىق قىلىشــتى ۋە
قەسەملەر بېرىشتى.
[17]پەرۋەردىگار يوغان بىر بېلىقنى يۇنۇسنى يۇتۇۋېلىشقا

ئەۋەتكەنىدى. يۇنۇس بېلىقنىڭ قورســـىقىدا ئۈچ كېچە-
كۈندۈز قالدى.

يۇنۇسنىڭ دۇئاسى

2 [1]يۇنۇس بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۆز خۇداسى بولغان
پەرۋەردىگارغا مۇنداق دۇئا قىلدى:
2 نالە قىلدىم پەرۋەردىگارغا كۈلپەتتە قالغىنىمدا،
قۇلاق سالدى ئۇ ماڭا.
پەرياد چەكتىم چوڭقۇر يېرىدىن ئۆلۈكلەر ماكانىنىڭ،
قۇلاق سالدىڭ نالەمگە سەن مېنىڭ.
3 سەن تاشلىدىڭ مېنى تېگىگە چوڭقۇر دېڭىزنىڭ،
قورشىۋالدى مېنى كۈچلۈك سۇلار،
بېسىپ ئۆتتى ئۈستۈمدىن دولقۇنلىرىڭ، ئۆركەشلىرىڭ.
4 مۇنداق دېدىم شۇ پەيتتە:
تاشلىنىپ كەتتىم مەن سېنىڭ نەزىرىڭدىن،
كۆرىمەن يەنە مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭنى لېكىن.
5 جېنىمنى ئالغۇدەك قورشىۋالدى مېنى سۇلار،
ئورىۋالدى ئۆركەشلەر،

چىرمىۋالدى بېشىمنى دېڭىزدىكى ئوت-چۆپلەر.
6 چۆكۈپ كەتتىم دېڭىزدىكى تاغلارنىڭ ئۇللىرىغا،
چىقىش يوللىرى مەڭگۈگە ئېتىلگەن جايغا.
لېكىن ئى پەرۋەردىگار، خۇدايىم،
قۇتقۇزۇۋالدىڭ جېنىمنى ئۆلۈكلەر دىيارىدىن ئۆزۈڭ.
7 چىقىپ كېتەي دېگەندە جېنىم،
ئى پەرۋەردىگار، سېنى ياد ئەتتىم.
يەتتى دۇئايىم ساڭا،
سېنىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭغا.
8 ئەرزىمەس بۇتلارغا چوقۇنىدىغانلار
پەرۋەردىگارنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىنى تەرك ئېتەر.
9 لېكىن مەن بولسام سۇنارمەن ساڭا،
شۈكۈرلەر بىلەن قۇربانلىقلار.
ۋاپا قىلارمەن قىلغان قەسەملىرىمگە،
چۈنكى نىجاتلىق كېلەر پەرۋەردىگاردىنلا.

10 شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار بېلىققا بۇيرۇق
قىلغانىدى. بېلىق يۇنۇسنى قۇرۇقلۇققا قۇسۇپ چىقاردى.

يۇنۇسنىڭ خۇداغا بويسۇنۇشى

3 [1]پەرۋەردىگاردىن يۇنۇسقا ئىككىنچى قېتىم ۋەھىي
كەلدى. [2]پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن نىنەۋى دېگەن بۈيۈك شەھەرگە دەرھال بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرگە مەن ساڭا تاپشۇردىغان سۆزلەرنى جاكارلا، — دېدى.

[3]يۇنۇس شۇئان پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە بىنائەن، نىنەۋىگە باردى. نىنەۋى ئالاھىدە چوڭ بىر شەھەر بولۇپ، ئۇنى ئارىلاپ چىقىشقا ئۈچ كۈن كېتەتتى. [4]يۇنۇس شەھەرگە كىرىپ، بىر كۈنلۈك يولنى ماڭغاندىن كېيىن:

— قىرىق كۈندىن كېيىن نىنەۋى شەھىرى خاراب قىلىنىدۇ! — دەپ جاكارلىدى.

[5]بۇنىڭ بىلەن نىنەۋىلىكلەر خۇداغا ئىشىنىپ، روزا تۇتۇشنى قارار قىلدى. پۈتۈن شەھەر خەلقى مەرتىۋىسى يۇقىرى-تۆۋەن بولسۇن، ھەممىسى ماتاغا يۆگىنىپ، تووۋا قىلغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى. [6]بۇ خەۋەر نىنەۋى پادىشاھىغا يەتكەندە، ئۇ تەختىدىن چۈشۈپ، تونىنى سېلىۋېتىپ، ماتاغا يۆگىنىپ، كۈلدە مىلىنىپ ئولتۇردى.

[7]پادشاھ ئۆزى ۋە ئەمەلدارلىرىنىڭ نامىدا
نىنەۋىلىكلەرگە مۇنداق ئەمر چۈشۈردى: «مەيلى ئادەم
مەيلى ھايۋان، مەيلى كالا مەيلى قوي بولسۇن، ھەممىسى
ھېچنېمە تېتىمىسۇن، ئۇلار ھېچنېمە يېمىسۇن، سۇمۇ
ئىچمىسۇن. [8]پۈتكۈل ئادەم ۋە ھايۋانلار ماتاغا يۆگەنسۇن.
ھەربىر ئادەم خۇداغا قاتتىق يالۋۇرسۇن ھەمدە يامان
يولدىن يانسۇن، زوراۋانلىقتىن قول ئۈزسۇن. [9]كىم
بىلىدۇ، خۇدا شۇنىڭ بىلەن نىيىتىدىن، قەھر-غەزىپىدىن
يېنىپ، بىزنى ھالاك قىلماي قويامدۇ تېخى!»
[10]خۇدا ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى يەنى يامان يوللىرىدىن
يانغانلىقىنى كۆرگەندە، ئىلگىرى ئۆزى جاكارلىغان،
ئۇلارنىڭ ئۈستىگە چۈشۈرمەكچى بولغان بالايىئاپەتلەرنى
ئۇلارغا چۈشۈرمىدى.

يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ كۆرسەتكەن مېھر-شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى

4 [1]يۇنۇس بۇ ئىشتىن تولىمۇ نارازى بولۇپ، ناھايىتى
ئاچچىقلاندى. [2]شۇڭا ئۇ پەرۋەردىگارغا مۇنداق دېدى:

— ئى پەرۋەردىگار، ئۆز يۇرتۇمدا تۇرغىنىمدا سېنىڭ شۇنداق قىلىدىغانلىقىڭنى ئۆز-ئۆزۈمگە ئېيتمىغانمىدىم؟! مەن سېنىڭ ئىنتايىن مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدا ئىكەنلىكىڭنى بىلەتتىم. سەن ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيسەن، مېھىر-مۇھەببەتكە تولغانسەن. بالايىئاپەت كەلتۈرۈشتىن يېنىۋالىدىغانلىقىڭنى بىلەتتىم. شۇڭا ئىسپانىيەگە قاچمىغانمىدىم؟! [3]ئەمدى، ئى پەرۋەردىگار، جېنىمنى ئالغىن! تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم ياخشى!

[4]پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— ئاچچىقلىنىشىڭ توغرىمۇ؟ — دېدى.

[5]شۇنىڭ بىلەن يۇنۇس شەھەرنىڭ سىرتىغا چىقىپ، شەھەرنىڭ شەرق تەرىپىدە ئولتۇردى. ئۇ بىر چەللە تىكىپ، ئۇنىڭ سايىسىدا ئولتۇرۇپ، نىنەۋى شەھرىدە نېمە ۋەقە يۈز بېرىدىغانلىقىغا نەزەر سالدى. [6]پەرۋەردىگار خۇدا يۇنۇسنى كۆڭۈل غەشلىكىدىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن، بىر قاپاق پەلەكنى ئۈندۈرۈپ، يۇنۇسنىڭ بېشىغا سايە بولسۇن دەپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە تەرىپىگە يېيىلدۇردى.

يۇنۇس بولسا قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئىنتايىن خۇش
بولدى. 7لېكىن ئەتىسى ئەتىگەندە خۇدا ئۆزى بىر قۇرتنى
ئەۋەتتى. بۇ قۇرت كېلىپ، قاپاق پەلىكىنى يەپ، ئۇنى
كېسىپ قۇرۇتۇۋەتتى. 8كۈن چىققاندا، خۇدا كۈن چىقىش
تەرەپتىن ئىسسىق شامال چىقارغانىدى، قىزىق ئاپتاپ
يۇنۇسنىڭ بېشىغا چۈشۈپ، ئۇنى ھالىدىن كەتكۈزدى.
شۇڭا ئۇ ئۆلۈمنى تىلەپ: «تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم
ياخشى!» دېدى.
9لېكىن خۇدا ئۇنىڭدىن:
ـــ سېنىڭ بۇ قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئاچچىقلىنىشىڭ
توغرىمۇ؟ ـــ دەپ سورىدى.
ـــ ھەئە، ئاچچىقىمدا ئۆلگۈدەك بولۇپ قالدىم! ـــ
دەپ جاۋاب بەردى يۇنۇس.
10پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
ـــ سەن ئۆزۈڭ يا ئۆستۈرمەي، يا ئۇنىڭغا ئەمگەك
سىڭدۈرمەي، بىر كېچىدە ئۈسۈپ، ئىككىنچى كېچىسى
يوق بولۇپ كەتكەن بىر تۈپ قاپاق پەلىزىگە شۇنچە ئىچىڭ
ئاغرىغان يەردە، 11مەن ئاق-قارىنى پەرقلەندۈرەلمەيدىغان

بىر يۈز يىگىرمــە مىڭ ئادىمى ۋە نۇرغۇن ھايۋانلىرى بار نىنەۋىدەك چوڭ شەھەرگە ئىچ ئاغرىتماي تۇرالامدىم؟!
ــ دېدى.